

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **A. L.**, zast. Mgr. Dagmar Dřimalovou, advokátkou, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2005, č. j. 12 Ca 75/2004 – 16,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Dagmar Dřimalové, advokátce, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, **s e u r č u j e** částkou 2150 Kč a bude ji vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13. 7. 2004, č. j. x, rozhodla žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení tak, že I. podle § 5 odst. 4 zákona č. 261/2001 Sb. přiznala jednorázovou peněžní částku 60 000 Kč za dobu neoprávněného věznění od 3. 9. 1949 do 24. 5. 1950, a II. žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu od 25. 5. 1950 do 24. 5. 1951 zamítla. V odůvodnění rozhodnutí uvedla, že splnění podmínek uvedených v § 2 odst. 1 prokázal žalobce za dobu od 3. 9. 1949 do 24. 5. 1950, tj. za 8 měsíců. Za tuto dobu věznění má nárok na jednorázovou peněžní částku 60 000 Kč, jak je uvedeno ve výroku I. Splnění podmínek uvedených v § 2 zákona s přihlédnutím k § 4 odst. 4 zákona, však žalobce pro dobu od 25. 5. 1950 do 24. 5. 1951 neprokázal, protože zákon č. 261/2001 Sb. se na zařazení do tábora nucené práce nevztahuje. V rozhodnutí bylo uvedeno, že tímto je realizován rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2004, č. j. 7 Ca 93/2003 – 23. Rozhodnutí žalované dále obsahuje oznámení o výplatě, poučení o tom, že proti tomuto rozhodnutí se žádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí, a na konci rozhodnutí je uvedeno

upozornění na možnost soudního přezkumu obsahující, že proti tomuto rozhodnutí je možno podat žalobu k Městskému soudu v Praze do 30-ti dnů od jeho doručení.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž mj. uvedl, že žádá o prominutí prodlení lhůty k podání žaloby na přezkoumání rozhodnutí žalované, což odůvodňuje tím, že přehlédl upozornění na možnost soudního přezkumu, které bylo uvedeno pod podpisem textu rozhodnutí a razítkem, přičemž pod upozorněním není ani podpis, ani razítko.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12. 8. 2005, č. j. 12 Ca 75/2004 – 16, žalobu odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z toho, že žalobci bylo rozhodnutí žalované doručeno dne 16. 7. 2004 a lhůta k podání žaloby uplynula dne 16. 8. 2004. Jestliže tedy žalobce podal žalobu dne 30. 11. 2004, podal ji opožděně. Soud dále konstatoval, že podle § 72 odst. 4 s. ř. s. zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Dále uvedl, že přezkoumávané rozhodnutí žalované obsahovalo náležité poučení žalobce o tom, u kterého soudu a v jaké lhůtě může podat žalobu proti přezkoumávanému rozhodnutí. Zdravotní důvody, které žalobce v odůvodnění svého požadavku na prominutí zmeškání lhůty uvádí, jsou pro posouzení jeho požadavku irelevantní, neboť zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Soud konstatoval, že v daném případě lhůta k podání žaloby uplynula marně dne 16. 8. 2004, a proto mu nezbylo, než žalobu jako opožděnou odmítnout podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále též jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost a požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12. 12. 2005, č. j. 12 CA 75/2004 – 29, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupkyni Mgr. Dagmar Dřímlovou, advokátku, se sídlem Praha 6, Muchova 9/223.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že se domnívá, že postup žalované je v rozporu se zákonem, když rozhodnutí žalované nesplňuje formu řádného rozhodnutí, tj. že poučení o možnosti soudního přezkumu předmětného rozhodnutí je uvedeno až pod razítkem žalované, pod jménem odborného referenta i pod jménem osoby odpovědné za správnost vyhotovení. Toto poučení bylo navíc napsáno velmi malým písmem tak, že stěžovatel, s ohledem na svůj věk, nepříznivý zdravotní stav i psychické zatížení z důvodu složité životní situace, mohl toto poučení zcela jednoznačně přehlédnout. V této souvislosti poukázal stěžovatel na rozhodnutí žalované ze dne 5. 2. 2002, které je součástí spisového materiálu, v němž bylo řádné a správné poučení o možnosti podat proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek k Vrchnímu soudu v Olomouci. V případě, že by stěžovatel byl v rozhodnutí žalované ze dne 13. 7. 2004 řádně a správně poučen o možnosti podání žaloby k Městskému soudu v Praze, nepochybně by tak učinil. Stěžovatel dále namítal, že způsob vyhotovování jednotlivých rozhodnutí žalované odlišným způsobem v případě rozhodnutí ze dne 5. 2. 2002 a rozhodnutí ze dne 13. 7. 2004 je zmatečný, zavádějící a dezorientující. Stěžovatel dovozoval, že přezkoumávané rozhodnutí ze dne 13. 7. 2004 neobsahovalo náležité, správné, řádné a srozumitelné poučení o možnosti podání žaloby. Stěžovatel se tak domníval, že postupem žalované byl poškozen na svých právech, neboť podle jeho názoru je právně závazným to, co je uvedeno nad podpisem a razítkem žalované. Stěžovatel konstatoval, že namítá nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že správní řád stanoví správnímu orgánu povinnost, aby vydaná rozhodnutí obsahovala poučení, které musí obsahovat údaj, zda proti rozhodnutí je přípustné odvolání (v rámci správního řízení), v jaké lhůtě ho lze podat, od kterého dne se tato lhůta počítá, u kterého orgánu se podává a který orgán o něm rozhoduje. Není však obligatorní povinností správního orgánu poučovat v rámci odvolání o mimořádných opravných prostředcích, když takové poučení jdoucí nad rámec zákona nezakládá nezákonnost vlastního rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že v daném případě zákon nestanoví povinnost poučovat účastníka řízení o možnosti soudního přezkumu jeho rozhodnutí, je kasační stížnost nedůvodná a žalovaná navrhovala, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že stěžovateli bylo napadené rozhodnutí žalované doručeno do vlastních rukou dne 16. 7. 2004, což stěžovatel potvrdil na doručence vlastnoručním podpisem. Z obsahu soudního spisu plyne, že žaloba byla osobně podána u Městského soudu v Praze dne 30. 11. 2004.

Podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, účinný od 1. 1. 2003, žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. Podle § 72 odst. 4 téhož zákona zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Podle § 7 odst. 4 zákona č. 261/2001 Sb. lze proti rozhodnutí orgánu uvedeného v § 6 podat opravný prostředek k Vrchnímu soudu, v jeho obvodu je obecný soud oprávněné osoby.

Z výše uvedeného nutno dovodit, že žalobu proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 13. 7. 2004 bylo nutno podat nejpozději ve čtvrtek dne 16. 9. 2004. Zmeškání lhůty k podání žaloby nelze prominout. Jestliže žalobce podal žalobu až dne 30. 11. 2004, je třeba uzavřít, že žaloba byla podána opožděně. Jakkoliv Městský soud v Praze dovozuje ohledně lhůty k podání žaloby jiné nesprávné závěry, nemá tato skutečnost vliv na správnost jeho úvahy o tom, že žaloba byla podána opožděně. V této souvislosti Nejvyšší správní soud podotýká, že kasační stížnost, která by směřovala jen proti důvodům rozhodnutí, by byla považována za nepřipustnou (§ 104 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatel se však v kasační stížnosti dovolává především toho, že poučení o možnosti podat žalobu bylo napsáno velmi malým písmem a teprve až pod razítkem žalované a pod jménem odborného referenta, z čehož dovozuje, že byl tímto způsobem poškozen na svých právech. S tímto názorem stěžovatele nelze souhlasit.

Nejvyšší správní soud již vyslovil, že z ustanovení tehdy platného § 47 odst. 1 a 4 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, neplyne

povinnost správního orgánu poučit účastníky správního řízení o možnosti podání mimořádných opravných prostředků v rámci právní úpravy správního řízení (viz. rozsudek NSS ze dne 22. 10. 2003, č. j. 7 Ads 42/2003 – 25, zveřejněný pod číslem 297/2004 Sb. rozhodnutí NSS). Náležitosti rozhodnutí vydaného správním orgánem ve správním řízení jsou stanoveny v § 47 odst. 1 správního řádu, podle něhož musí rozhodnutí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o odvolání. Podle § 47 odst. 4 správního řádu obsahuje poučení údaj, zda je rozhodnutí konečné, nebo zda se lze proti němu odvolat. Zákon tedy stanoví, aby správní orgán ve svém rozhodnutí poučil pouze o odvolání (případně rozkladu), tedy pouze o řádném opravném prostředku správního řízení. Pokud v rozhodnutí žalované bylo uvedeno, že proti tomuto rozhodnutí se řádné opravné prostředky v řízení správním nepřipouštějí, odpovídá takto formulované poučení ustanovení § 47 odst. 4 správního řádu. Zákon správnímu orgánu neustanovuje povinnost poučovat účastníka řízení o tom, že jeho rozhodnutí může být za splnění předepsaných podmínek přezkoumáváno ve správním soudnictví; toto musí vědět účastník sám, případně je něm, aby se o takové možnosti informoval u jiné osoby znalé práva. Ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., které k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu obecně stanovuje poměrně dlouhou lhůtu dvou měsíců, dává i práva neznalým osobám dostatek času k tomu, aby k ochraně svých subjektivních veřejných práv učinily patřičné kroky např. tím, že vyhledají právní pomoc u advokáta a o možných cestách, jak správní rozhodnutí vydané odvolacím správním orgánem napadnout, se s ním poradí; právní úpravu poučovací povinnosti v ustanovení § 47 odst. 1 a 4 správního řádu proto nutno právě v kontextu relativně dlouhé lhůty k podání správní žaloby, jak je stanovena v § 72 odst. 1 s. ř. s., považovat za ústavně zcela konformní, odpovídající ustanovení § 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod i článku 13 a článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolu č. 3, 5 a 8 (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.). Pokud se stěžovatel řádně nestaral o svá práva a žalobu podal až za více než 3 měsíce od dne, kdy mu bylo doručeno rozhodnutí žalované, nelze to přičítat k tíži žalované, ale k tíži stěžovatele samotného. (Shodně též rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 – 65).

Nepřípadná je i výtká stěžovatele, v níž poukazuje na to, že v rozhodnutí žalované ze dne 5. 2. 2002 bylo řádné a správné poučení o tom, že je možno podat opravný prostředek k Vrchnímu soudu k Olomouci. Především je nutno zdůraznit, že toto rozhodnutí (ze dne 5. 2. 2002) bylo vydáno před účinností právní úpravy obsažené v zákoně č. 150/2002 Sb., kdy opravný prostředek bylo nutno považovat za řádný opravný prostředek proti nepravomocnému rozhodnutí správního orgánu (§ 250l o. s. ř. v jeho znění do 31. 12. 2002). Podle § 250m odst. 2 tehdy platného občanského soudního řádu, se návrh podával u příslušného soudu ve lhůtě 30-ti dnů od doručení rozhodnutí, pokud zvláštní zákon nestanovil něco jiného. Návrh byl podán včas i tehdy, byl-li podán ve lhůtě u orgánu, který vydal rozhodnutí. Neobsahovalo-li rozhodnutí řádné poučení o opravném prostředku, bylo možno je napadnout do 6-ti měsíců od jeho doručení.

Z výše uvedeného vyplývá rozdílnost procesních právních úprav, které nelze srovnávat, tím méně pak poukazovat na rozhodnutí správního orgánu vydané před 1. 1. 2003, tedy podle právní úpravy, která byla překonána vydáním zákona č. 150/2002 Sb.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud ještě dodává, že pokud není dodržena lhůta k podání žaloby, nemůže soud zkoumat z jakých důvodů lhůta dodržena nebyla a přihlížet k důvodům, které vedly k jejímu překročení, popř. zkoumat, čím zaviněním nebo v důsledku jakých skutečností k překročení lhůty došlo. Soud nemůže svým rozhodnutím zmeškáním

lhůty prominout a žalobou napadené rozhodnutí věcně přezkoumat. Jestliže v předmětné věci dvouměsíční lhůta k podání žaloby marně uplynula, rozhodl Městský soud v Praze v souladu se zákonem, když žalobu z důvodu její opožděnosti odmítl.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť stěžovatel nebyl s kasační stížností úspěšný, žalovaná náhradu nákladů řízení nepožadovala (§ 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s.).

Odměna zástupkyni stěžovatele, Mgr. Dagmar Dřímlové, advokátce, byla stanovena za dva úkony právní služby po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 1. 2006 - § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a tomu odpovídající náhrada nákladů hotových výdajů 2 x 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky) celkem tedy 2150 Kč. Pokud jde o studium spisu, subsumoval tento úkon Nejvyšší správní soud pod ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky, neboť studium spisu ve správním soudnictví není jako samostatný úkon v tomto advokátním tarifu uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu